

Центральноукраїнський національний технічний університет

Кафедра історії, археології, інформаційної та архівної справи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-
педагогічної роботи
Андрій КИРИЧЕНКО

“ _____ ” _____ 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Філософія

для здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти

спеціальність 208 «Агроінженерія»
(шифр і назва спеціальності)

освітня програма «Агроінженерія»
(назва освітньої програми)

факультет агротехнічний
(назва факультету)

2023 – 2024 навчальний рік

Розробник: Стежко Зоя Василівна – канд. філос. наук, доцент, доцент кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи

Протокол № 1 від “ 28 ” серпня 2023 року

Завідувач кафедри історії, археології, інформаційної та архівної справи

_____ (Орлик В. М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Декан агротехнічного факультету

_____ (Сало В. М.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни.

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 3	20 «Аграрні науки та продовольство»	Загальної підготовки	
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 201 «Агроінженерія»	Рік підготовки:	
		2-й	2-й
		Семестр	
		3-й	3-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 3 самостійної роботи здобувачів вищої освіти – 4,5	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	Лекції	
		16 год.	2 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	2 год.
		Самостійна робота	
		58 год.	86
		Індивідуальні завдання	
Вид контролю: залік			

Мова викладання – українська

2. Мета і завдання дисципліни.

Мета вивчення дисципліни - формування у здобувачів першого освітнього рівня вищої освіти концептуальних знань в області філософії, зокрема:

- уявлення про принципи, категорії, закони та методи філософії в їх концептуальній єдності – як гранично узагальненого теоретичного ядра методології науки;
- філософської культури – глибинного, сутнісного пізнання навколишнього світу;
- критичного, креативного мислення у рамках філософсько-етичної парадигми;
- навичок застосування філософської методології у конкретно науковому освоєнні дійсності.

Завданням вивчення дисципліни є формування ЗК – загальних компетентностей:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Цінування та повага до різноманітності та мультикультурності.

ЗК 8. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

При вивченні дисципліни здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти має набути наступних програмних результатів навчання (ПРН):

ПРН 1. Володіти гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями; формулювати ідеї, концепції з метою використання у професійній діяльності.

ПРН 10. Демонструвати повагу до етичних принципів, своєю поведінкою впроваджувати етичні норми взаємовідносин в колективі, які сприяють досягненню виробничої мети. Проявляти самостійність і відповідальність у роботі.

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Філософія» значно підвищиться, якщо здобувач попередньо опанував матеріал таких дисциплін: «Історія та культура України», «Українська мова», «Іноземна мова», «Фізика», «Вища математика» освітньої програми першого бакалаврського рівня вищої освіти. Важливою є здатність вільно спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово, а також здатність до абстрактного мислення за логікою філософських принципів – раціональності, об'єктивності, детермінізму, конкретності істини; філософського методу сходження від абстрактного до конкретного; загальнонаукових методів: абстрагування, формалізації, аналізу-синтезу, індукції-дедукції.

3. Програма навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Етапи становлення та розвитку філософії.

Тема 1. Філософія: сутність, проблематика, функції, призначення.

Предмет філософії. Специфіка філософського знання. Походження та значення терміну «філософія». Місце філософії в самопізнанні людини та осмисленні світобудови.

Філософія та світогляд. Світогляд як духовно-практичний спосіб освоєння світу. Світогляд як форма самовизначення людини. Структура світогляду. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, філософський. Філософія як теоретична основа світогляду.

Основне коло філософських проблем: пошуки «єдиного в розмаїтті»; пошук відповідей на «вічні» питання; синтез даних конкретних наук в єдину, універсальну картину світу; виокремлення універсальних, базових принципів розвитку світобудови.

Філософія як вчення про біполярність світу (буття і свідомість, світ і людина, матерія і дух). Матеріалізм, ідеалізм, дуалізм. Філософія та наука. Роль філософії в житті людини та суспільства.

Тема 2. Етапи становлення та розвитку філософії: стародавність, Середньовіччя, Відродження, Новий час.

1. Філософія Стародавності.

Особливості розвитку давньоіндійської філософської традиції. Характерні риси філософії Стародавнього Китаю.

Натурфілософія досократичного періоду розвитку філософської думки античності. Етичний антропологізм та раціоналізм Сократа. Вчення про «вроджені ідеї» Платона. Філософська система Аристотеля.

Етична спрямованість і адаптація східних релігійних мотивів - основні риси елліністичної філософії.

2. Філософія Середньовіччя та епохи Відродження.

Теоцентризм – головний принцип середньовічної філософії. Основні періоди розвитку - апологетика (II-III ст.); патристика (IV - VII ст.); схоластика (VII - XIV ст.). Філософське вчення Фоми Аквінського. Двоїста істина.

Основні напрямки філософії епохи Відродження: антропоцентризм та гуманізм - Л. Валла, П. де Мірандола. Натурфілософія та пантеїзм Д. Бруно, М. Кузанського. Соціально-політична філософія Н. Макіавеллі. Ідеї ренесансного утопічного соціалізму - Т. Мор, Т. Кампанелла.

3. Філософія Нового часу та епохи Просвітництва.

Формування культу розуму класичної філософії. Деїзм і механістична картина світобудови – характерні риси світобачення епохи Нового часу. Емпіризм Ф. Бекона.

Механістичний матеріалізм Т. Гоббса. Концепція «суспільного договору».

Дуалістична онтологія Р.Декарта як вчення про дві незалежні першооснови: духовну і матеріальну субстанції.

Моністична теорія пізнання Б. Спінози. Вчення про взаємозв'язок свободи і необхідності (закономірності): «свобода є усвідомленою необхідністю».

Філософські ідеї Г. Лейбніца, Дж. Локка, Д. Берклі, Д. Юма.

Тема 3. Етапи становлення та розвитку філософії: від німецької класичної філософії до сучасної світової філософії. Філософська думка в Україні.

1. Класична філософія кінця ХУІІІ-ХІХ ст.

Основи вчення основоположника німецької класичної філософії І. Канта: «речі в собі» - «речі для нас», апріорне - апостеріорне, трансцендентне - трансцендентальне. Категоричний імператив.

Основи вчення Г. Гегеля: світ як результат процесу саморозвитку абсолютної ідеї – від логіки взаємозв'язку категорій «чистого мислення» через «інобуття» неорганічної природи до суспільства. Діалектика та метафізика.

Основи вчення Л. Фейєрбаха: Антропологічний матеріалізм та сенсуалізм.

Основи вчення К. Маркса та Ф. Енгельса: діалектичний та історичний матеріалізм.

2. Розвиток філософської думки на теренах України.

Джерела та особливості українського філософування. Філософські погляди представників Острозької та Києво-Могилянської академії. «Філософія серця» Г. Сковороди, родоначальника української класичної філософії. Українське Просвітництво. Вчення про ідеї П. Юркевича. Соціальна філософія Т. Шевченка.

Філософські ідеї в Україні наприкінці ХІХ — на початку ХХ ст. (М. Драгоманов, І. Франко, Л. Українка). Філософія української діаспори (Д. Чижевський, І. Огієнко). Розвиток філософської думки в Україні за часів радянської доби. Сучасна українська філософія: ключова проблематика та стрижневі тенденції.

3. Плюралізм неklasичних філософських теорій ХІХ-ХХІ ст.

Критичне переосмислення принципів класичної раціональної філософії у вченнях ХІХ-ХХІ ст. Ірраціоналізм та його різновиди.

Ситуація постмодерну в філософії ХХ-ХХІ ст.: толерантність до всього відмінного. Визнання неможливості концептуальної єдності світобудови. Зміна стилю мислення. Рівноправність усіх сфер духовної культури.

Змістовий модуль 2. Теорія філософії: онтологічні, гносеологічні, соціальні та аксіологічні виміри.

Тема 4. Філософське розуміння світу: матерія, свідомість, діалектика, гносеологія.

1. Філософське розуміння світу. Матерія.

Проблема буття. Предметно-субстанційна модель світу.

Матерія як філософська категорія: генезис, сутність, основні властивості. Методологічні можливості вчення про матерію.

Рух як спосіб існування матерії. Рух та розвиток. Форми руху матерії. Сучасна наука про класифікацію форм руху матерії.

Основні форми існування матерії: простір і час. Соціальні види простору та часу. Принцип єдності матерії, руху, простору та часу.

2. Філософське розуміння світу. Дух, свідомість.

Основні структурні рівні психіки – несвідоме, власне свідомість, надсвідоме та механізм їх взаємодії (З. Фрейд).

Поняття «свідомість», «дух», «духовність», «душа», «ідеальне» та їх співвідношення. Суть свідомості та її структура. Матерія та свідомість – спільне та відмінне.

Еволюціоністська концепція походження свідомості. Принцип відображення та антропний принцип. Свідомість і мова.

3. Філософська концепція розвитку.

Діалектика як вчення про універсальні зв'язки, зміни та розвиток.

Категорії діалектики. Основні принципи діалектики. Закони діалектики.

Альтернативи концепції діалектики як теорії та методу пізнання.

Становлення синергетики як сучасної філософської концепції розвитку. Світ як вічна послідовність креативних та деструктивних станів.

4. Гносеологія та методологія пізнання світу.

Пізнання як сукупність процесів отримання, переробки та використання інформації про світ та людину. Скептицизм, агностицизм, вчення про пізнаванність світу.

Структура пізнання. Основні принципи пізнання. Рівні пізнання.

Наукове пізнання, його рівні та методи

Філософське вчення про істину. Істина, правда, омана. Критерії істинності знання.

Тема 5. Філософія про сутність людини та суспільства: сенс життя та проблема соціалізації людини; формування громадянського суспільства.

1. Філософська антропологія.

Соціобіологічна сутність людини. Антропосоціогенез та його проблеми.

Проблеми соціалізації людини.

Сенс життя людини та людства як вічне питання філософії. Три базових підходи до його осмислення.

Соціально-етнічні спільноти людей та тенденції їх розвитку. Рід, плем'я, народність, нація, народ. Національний характер як основна ознака нації.

2. Суспільство та основні сфери його життєдіяльності.

Суспільство в структурі природи. Геополітика.

Сфери життєдіяльності суспільства: матеріальна (економічна), соціальна, політична, духовна (ідеологічна).

Матеріальні основи розвитку суспільства. Матеріальне виробництво як своєрідна передумова історії. Суспільне буття.

Суспільні відносини та соціальна структура суспільства. Малі, середні та великі соціальні групи.

Політика та політичний устрій суспільства. Влада як ядро політики. Громадянське суспільство та правова держава.

Духовне життя суспільства: духовне виробництво, духовна культура, суспільна свідомість

Тема 6. Філософія та формування громадянської позиції людини: аксіологічний вимір

1. Суспільство як система, що саморозвивається.

Цінності як акумуляція загальної спрямованості емоцій, потреб та інтересів в єдину домінанту, в ідеал, в соціально-значущі орієнтири розвитку суспільства. Оцінка як процедура вибору на основі цінностей.

Проблема співвідношення істинності та цінності. Аксиологічні проблеми науки як проблеми соціальної, моральної, естетичної та культурної ціннісних орієнтацій наукових досліджень та їх результатів. Необхідність встановлення аксиологічного контролю за процесом осягнення істини.

Суспільні суперечності (передусім в економічній сфері) як основне джерело розвитку суспільства. Потреби та інтереси як рушійні сили розвитку суспільства (а саме: суперечність між ними та неможливістю реалізувати їх в даний час).

Тема 7. Філософські проблеми сучасного інформаційного суспільства. Моделювання майбутнього.

Теоретичні моделі суспільства у сучасній філософії: натуралістична, теологічна, технологічного детермінізму, матеріалістична, ідеалістична, культурологічна тощо. Стадійно-формаційний та цивілізаційний підходи до періодизації історії.

Ідея інформаційного суспільства, витoki інформаційної ери. Інформаційні технології. Людина та інформаційне суспільство. Економіка, політика, праця, комунікація, індивідуалізм в інформаційному суспільстві. Концепт «соціальність наодинці із собою». Перспективи інформаційної цивілізації.

Феномен Інтернету та інтернет-технологій. Філософія комп'ютерної революції: соціальний контекст. Проблема «штучного інтелекту».

Глобальні проблеми сучасності: екологічна криза. Варіанти можливого майбутнього: пошуки виходу із нової глобальної проблеми «суспільство – катастрофа». Зміна критеріїв суспільного прогресу. Свобода та відповідальність.

Тема 8. Техніка як особлива філософська проблема. Екологічна криза.

Поняття техніки та філософії техніки. Історичний розвиток та становлення поняття «техніка». Історія становлення та предмет вивчення філософії техніки. Техніка як філософське поняття. Головні проблеми досліджень у філософії техніки. Проблема оцінки техніки.

Технонаука та інженерна діяльність. Інженерія, наука і проектування. Сутність та особливості інженерної діяльності та проектування. Проектна організація інженерної діяльності та інженерні аспекти проектування (традиційні та нетрадиційні, досвідчені, прикладні і т.д.). Типологія інженерних і технічних знань. Особливості сучасних нетрадиційних видів інженерії та проектування.

Техніка в соціокультурному контексті. Проблема виділення соціокультурних факторів розвитку інженерної діяльності: екологічні, економічні, технологічні, соціальні, аксиологічні чинники. Проблеми відповідальності інженера і проектувальника. Проблеми соціальної оцінки техніки та її наслідків. Зв'язок технології і культури. Нові ідеали розвитку технології і виробництва. Зв'язок технології та господарства.

Техніка та екологічна криза. Передумови і формування глобальної екологічної кризи. Сутність сучасної екологічної кризи та її негативний вплив на природу і цивілізацію. Пошуки шляхів виходу з екологічної кризи

4. Структура навчальної дисципліни.

Назви тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	у тому числі							
	усього	лк	пр	с.р	усього	лк	пр	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 1. Філософія: сутність, проблематика, функції, призначення.	10	2	2	6	10			10
Тема 2. Етапи становлення та розвитку філософії: стародавність, Середньовіччя, Відродження, Новий час.	12	2	2	8	12			12
Тема 3. Етапи становлення та розвитку філософії: від німецької класичної філософії до сучасної світової філософії. Філософська думка в Україні.	12	2	2	8	12			12
Тема 4. Філософське розуміння світу: матерія, свідомість, діалектика, гносеологія.	11	2	2	7	11			11
Тема 5. Філософія про сутність людини та суспільства: сенс життя та проблема соціалізації людини; формування громадянського суспільства.	11	2	2	7	11			11
Тема 6. Філософія та формування громадянської позиції людини: аксіологічний вимір.	12	2	2	8	12	2		10
Тема 7. Філософські проблеми сучасного інформаційного суспільства. Моделювання майбутнього.	12	2	2	8	12			12
Тема 8. Техніка як особлива філософська проблема. Екологічна криза.	10	2	2	6	10		2	8
Всього	90	16	16	58	90	2	2	86

5. Теми семінарських занять.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	2	3
1	Філософія: сутність, проблематика, функції, призначення.	2
2	Етапи становлення та розвитку філософії: стародавність, Середньовіччя, Відродження, Новий час.	2
3	Етапи становлення та розвитку філософії: від німецької класичної філософії до сучасної світової філософії. Філософська думка в Україні.	2

1	2	3
4	Філософське розуміння світу: матерія, свідомість, діалектика, гносеологія.	2
5	Філософія про сутність людини та суспільства: сенс життя та проблема соціалізації людини; формування громадянського суспільства.	2
6	Філософія та формування громадянської позиції людини: аксіологічний вимір.	2
7	Філософські проблеми сучасного інформаційного суспільства. Екологічна криза та моделювання майбутнього.	2
8	Техніка як особлива філософська проблема. Екологічна криза.	2
	Разом	16

6. Самостійна робота.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Філософія: сутність, проблематика, функції, призначення.	6
2	Етапи становлення та розвитку філософії: стародавність, Середньовіччя, Відродження, Новий час.	8
3	Етапи становлення та розвитку філософії: від німецької класичної філософії до сучасної світової філософії. Філософська думка в Україні.	8
4	Філософське розуміння світу: матерія, свідомість, діалектика, гносеологія.	7
5	Філософія про сутність людини та суспільства: сенс життя та проблема соціалізації людини; формування громадянського суспільства.	7
6	Філософія та формування громадянської позиції людини: аксіологічний вимір.	8
7	Філософські проблеми сучасного інформаційного суспільства. Моделювання майбутнього.	8
8	Техніка як особлива філософська проблема. Екологічна криза.	6
	Разом	58

7. Індивідуальні завдання.

Не передбачено.

8. Методи навчання.

У залежності від змісту матеріалу застосовуються форми класичної лекції, лекції-дискусії, практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи бакалаврів, а також виконання рефератів, зорієнтованих на науково-дослідницький пошук, підготовка додаткових повідомлень на основі додаткової літератури курсу.

Самостійна робота здобувачів I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр» складається з підготовки до семінарських занять, самостійного опрацювання літературних джерел з означеної проблематики, підготовки доповідей. Докладніше:

1) опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу

Ця робота здійснюється здобувачами I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр» самостійно у позааудиторний час і передбачає вивчення лекцій, обов'язкової та додаткової літератури. Опрацювання теоретичних основ курсу здійснюється здобувачами I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр» регулярно і підлягає контролю з боку викладача під час проведення семінарських занять у формі усного опитування;

2) підготовка до семінарських занять

Семінарські заняття проводяться у формі вільного обговорення, мають за мету узагальнення і систематизацію знань отриманих здобувачами I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр» у ході підготовки до занять, а також розвиток у них самостійного мислення, здібностей до вільного обміну думками, уміння знайти правильний підхід до вирішення практичних завдань.

До усіх тем пропонуються контрольні питання у формі **бліц-опитування** для закріплення засвоєного матеріалу і самоперевірки знань, а до деяких з них - завдання, які потрібно виконувати у письмовому вигляді;

3) змістовні доповнення під час обговорення матеріалу теми

Під час обговорення питань теми усі групи здобувачів I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр» у разі надання доповідачем неповної та невичерпної відповіді мають можливість доповнити вже сказане. Доповнення мають бути змістовними, доречними та по можливості наведеними із використанням додаткових джерел інформації відмінних від лекційного матеріалу;

4) поточний тестовий контроль

З метою визначення рівня знань здобувачів I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр» та їх здатності до логічного мислення під час семінарських занять проводиться поточний тестовий контроль. Викладач в усній формі зачитує тестові завдання, а здобувачі I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр» на слух визначають правильну відповідь та оформлюють її письмово;

5) аналітичний огляд наукових публікацій

Готуючи огляд літературних джерел, здобувач I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр»:

-обирає питання і погоджує його з викладачем;

-систематизує різні погляди і підходи до вивчення досліджуваного питання (категорії, поняття і терміни, принципи, ознаки, класифікації тощо).

Літературні джерела добираються самостійно;

6) доповідь

Доповідь – одна з основних форм індивідуальної роботи здобувачів I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр». Мета написання доповіді полягає у закріпленні та поглибленні теоретичних і практичних знань, отриманих здобувачем I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр» у процесі вивчення окремих тем. Для цього здобувачі I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр»

самостійно обирають тему роботи відповідно до переліку. При цьому теми робіт не повинні повторюватись у групі здобувачів I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр».

Представлення доповіді на аудиторному занятті дозволяє здобувачеві I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр» сформуванати навички виступу перед аудиторією, аргументування і відстоювання власної точки зору, вміння відповідати на питання.

Написання доповіді дає можливість здобувачеві I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр» навчитися самостійно працювати з різними інформаційними джерелами, узагальнювати матеріали періодичної літератури, глибше вивчати особливості функціонування місцевих фінансів як в Україні, так і в зарубіжних країнах, а також набуває навичок обробки і логіки викладу матеріалу, проведення критичного аналізу за темою доповіді тощо. В процесі підготовки доповіді здобувач I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр» має вивчити законодавчі акти, літературні джерела, статистичні та інші матеріали в яких розглядаються питання обраної теми;

7) складання бібліографічного списку та термінологічного словника

З метою поглиблення знань здобувачем I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр» практикується складання бібліографічного списку за окремими темами курсу та підготовка термінологічного словника за ключовими поняттями, знати які необхідно під час тестування і виконання поточних модульних робіт та підсумкової модульної контрольної роботи;

8) написання статті до збірника наукових праць або участь у студентській науковій конференції

З метою посилення мотивації здобувачів I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр» до пізнавальної діяльності і до поглиблення їх знань проводяться індивідуальні заняття з окремими здобувачами I освітнього рівня вищої освіти «бакалавр», що виступають доповідачами на щорічній студентській науковій конференції у квітні навчального року або беруть участь у всеукраїнських студентських конференціях та олімпіадах, а також готують до друку статті з проблемних питань.

9. Критерії та засоби оцінювання знань.

При вивченні дисципліни «Філософія» методами контролю є поточний, модульний та підсумковий.

Форма підсумкового контролю: залік.

Контроль знань і умінь здобувачів (поточний та підсумковий) здійснюється згідно з кредитною трансферно-накопичувальною системою організації освітнього процесу в ЦНТУ. Рейтинг здобувача першого рівня вищої освіти із засвоєння результатів навчання визначається за стобальною, дворівневою («зараховано», «не зараховано») та шкалою ЄКТС. Він складається з рейтингу поточної навчальної роботи впродовж семестру, для оцінювання якої призначається 100 балів. Семестровий залік проводиться на останньому занятті, до початку екзаменаційної сесії. Навчальний план передбачає при вивченні навчальної дисципліни виконання певних видів робіт на лекційних, практичних,

семінарських заняттях, виконання індивідуальних завдань, інших видів навчальної діяльності, тому оцінка здобувачам вищої освіти вище 60 балів може виставлятися без виконання ними підсумкової залікової роботи.

Для переводу підсумкової оцінки за вивчення навчальної дисципліни, вираженої у балах, у екзаменаційну (залікову) оцінку за національною шкалою та в екзаменаційну (залікову) оцінку за шкалою ЄКТС використовується шкала.

Відповідність шкали оцінювання ЄКТС національній системі оцінювання в Україні та ЦНТУ.

Шкала оцінювання : національна та ЄКТС

Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення	Оцінка		
		За національною системою (екзамен, диф. залік, курс. проект, курс. робота, практика)	За національною системою (залік)	За системою ЦНТУ
A	ВІДМІННО – відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок	5 (відмінно)	Зараховано	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – вище середнього рівня з кількома помилками	4 (добре)	Зараховано	82-89
C	ДОБРЕ – в загальному правильна робота з певною кількістю грубих помилок			74-81
D	ЗАДОВІЛЬНО – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3 (задовільно)	Зараховано	64-73
E	ДОСТАТНЬО – виконання задовольняє мінімальні критерії			60-63
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО – потрібно попрацювати перед тим, як перескласти	2 (незадовільно)	Не зараховано	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО – необхідна серйозна подальша робота			1-34

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Філософія»

Види активності: Л (лекція); П (пр/зан.); С (сам/роб)	Змістовний модуль 1										ЗК
	Тема 1			Тема 2			Тема 3				
	Л	П	С	Л	П	С	Л	П	С		
	1	6	6	1	6	6	1	6	7	10	

Змістовний модуль 2															Сума
Тема 4			Тема 5			Тема 6			Тема 7			Тема 8			
Л	П	С	Л	П	С	Л	П	С	Л	П	С	Л	П	С	
1	6	1	1	6	1	1	6	1	1	6	1	1	6	1	10
															100

Критерії оцінювання знань і вмінь здобувачів визначені [Положенням про організацію освітнього процесу в ЦНТУ](#) (с. 32-33).

10. Залікові питання з філософії.

1. Світогляд, його сутність, структура та значення. Філософія як тип світогляду.
2. Предмет філософії, її структура та функції.
3. Філософія та наука.
4. Роль філософії в житті людини та суспільства.
5. Загальна характеристика філософії Стародавності.
6. Теоцентризм філософії Середньовіччя: апологетика, патристика, схоластика.
7. Філософія епохи Відродження: антропоцентризм (гуманізм), натурфілософія, соціальна філософія.
8. Зародження раціоналізму класичної філософії: гносеологія та онтологія Нового часу (Ф.Бекон, Р.Декарт, Б.Спіноза, Г.Лейбніц).
9. Філософія епохи Просвітництва (Ф.Вольтер, Ж.-Ж.Руссо, Д.Дідро, П.Гольбах).
10. Суб'єктивний ідеалізм І.Канта. Агностицизм.
11. Об'єктивно-ідеалістична філософія Г.Гегеля. Діалектика.
12. Антропологічний матеріалізм Л.Фейєрбаха. Сенсуалізм.
13. Некласична філософія кінця ХІХ- поч. ХХІ ст.: плюралізм ірраціонально-суб'єктивістських систем.
14. Філософія постмодернізму (Ж.Дерріда, Ж.Бодрійяр).
15. Становлення та розвиток української філософії (ІХ-ХУІ ст.).
16. «Філософія серця» Г.Сковороди.
17. Матерія: генезис, сутність, види, властивості.
18. Рух як спосіб існування матерії, його риси та форми. Рух та спокій.
19. Простір та час як форми існування матерії. Соціальний простір та час.
20. Дух, духовність, душа, ідеальне, свідомість – співвідношення.
21. Психіка та свідомість – спільне та відмінне.
22. Креаціоністська та еволюціоністська теорії походження свідомості.
23. Діалектика: генезис, сутність, принципи, закони.
24. Синергетика: хаос як необхідність. Флуктуація, біфуркація, аттрактор.
25. Пізнання: суть, структура, принципи.
26. Проблема істини в філософії. Істина-правда-постправда-інтерпретація-симулякр.
27. Людина як соціобіологічна істота. Проблеми антропоціогенезу.
28. Сенс життя людини та людства. Проблема соціалізації людини.
29. Соціально-етнічні спільноти людей та тенденції їх розвитку. Основні ознаки нації.
30. Суспільство в структурі природи. Геополітика.
31. Суспільна свідомість, її рівні та форми. Соціальна психологія та ідеологія.
32. Джерела та рушійні сили розвитку суспільства.
33. Цінності та їх роль в житті суспільства. Аксиологія.
34. Принципи формування громадянського суспільства.
35. Екологічна криза та моделювання майбутнього.
36. Свобода та відповідальність.

11. Методичне забезпечення.

1. Конспекти лекцій, вітчизняні підручники.
2. Навчальний посібник З.В. Стежко «Філософія в короткому викладі».
3. «Методичні рекомендації до самостійної роботи з вивчення курсу «ФІЛОСОФІЯ» для здобувачів вищої освіти за I освітнім рівнем «бакалавр».

12. Рекомендована література та інформаційні джерела

Базова:

1. Губерський Л.В., Андрущенко В.П. та ін. Філософія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Х.: Фоліо, 2018. – 621с.
<https://odnb.odessa.ua/vnn/book/4947>
2. Філософія: підручник / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. - Харків: Право, 2018. - 432 с. http://library.kpi.kharkov.ua/files/new_postupleniya/fildan.pdf
3. Киричок О.Б. Філософія: підручник для студентів вищих навчальних закладів. – Полтава: РВВ ПДАА, 2010. – 381 с.
<file:///C:/Users/Yuri/Desktop/6oT7nwlCkZyC3ZHNzJiY3pCdIpyB6hP2Yij8SN.pdf>
4. Крالیук П. М. Історія філософії України: підручник. – К.: КНТ, 2018. – 652 с. https://chtyvo.org.ua/authors/Kraliuk_Petro/Istoriia_filosofii_Ukrainy/
5. Кривуля О. М. Філософія: Навчальний посібник. – Х.: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2010. – 592 с.
file:///C:/Users/Yuri/Desktop/01.filosofija_posibnik_krivulja.pdf
6. Філософія в короткому викладі. Вид. 2-е, доп. / З. В. Стежко. - Кропивницький: 2020. – 188 с.
<http://dspace.kntu.kr.ua/jspui/handle/123456789/10464>
7. Філософія. Методичні рекомендації до самостійної роботи студентів усіх спеціальностей першого (бакалаврського) рівня. – Укладачі: О. М. Кузь, Ю. І. Потоцька та ін. - Харків ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. – 64 с.
<file:///C:/Users/Yuri/Desktop/2017-%D0%9A%D1%83%D0%B7%D1%8C%20%D0%9E%20%D0%9C,%20%D0%9F%D0%BE%D1%82%D0%BE%D1%86%D1%8C%D0%BA%D0%B0%20%D0%AE%20%D0%9D,%20%D0%96%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B1%D1%8F%D1%82%D0%BD%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%86%20%D0%92,%20%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf>
8. Філософія: методичні рекомендації / Р.П. Даниляк. Івано-Франківськ: Симфонія форте, 2017. - 44 с. <file:///C:/Users/Yuri/Desktop/skm5476.pdf>

Сучасні публікації (за профілем навчальної дисципліни

«Філософія»):

1. Кремень В. Г. Філософія людиноцентризму в освітньому просторі: монографія / В. Г. Кремень; Акад. пед. наук України. - 3-тє вид. - Київ: Знання, 2018.
2. Кримський С. Б. Про софійність, правду, смисли людського буття: Зб. наук. публіцист. і філос. ст. - К., 2010.
3. М. Попович. Що таке філософія? // Філософська думка. – 2006. – № 1. – С. 3–24.

4. Григорій Сковорода: філософія свободи. – 2-е вид. / Мирослав Попович. – К.: Майстерня Білецьких, 2008. – 255 с.

5. Стежко З.В. «Суперечливість свободи та парадокси відповідальності (антропологічний аналіз) // «Anthropological Measurements of Philosophical Research» - Дніпро, 2018, №13. - С. 65-78. (Web of Science). <http://dx.doi.org/10.15802/ampr.v0i13.131937>

6. Stezhko, Z. & Shalimova, N. 2022. Problems and Prospects for the Formation of a General Methodology of Knowledge. Philosophical Reflections. Filosofja-Sociologija. T. 33. Nr. 3 – С. 197–205 (Web of Science, Scopus). <https://doi.org/10.6001/fil-soc.v33i3.4765>

7. Стежко З.В. Проблема існування в логіці та математиці (в контексті філософії Г.Гегеля) // International Science Journal. Section: Philosophy. – №3 (12). – Warsaw, Poland: Wydawnictwo Naukowe Science", 2019. – С.69-79. <https://sciencecentrum.pl/wpcontent/uploads/2019/11/POLISH%20SCIENCE%20JOURNAL%20%E2%84%9612%20%28web%29.pdf>

8. Christman J. Social and Political Philosophy. A contemporary introduction. New York, London: Routledge Taylor & Francis Group, 2017. – DOI <https://doi.org/10.4324/9781315693323>
<https://www.taylorfrancis.com/books/9781315693323>

9. Olafson, F. A. Philosophical anthropology [Electronic resource] / F. A. Olafson // Encyclopaedia Britannica. – 2014. – Mode of access: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/456743/philosophical-anthropology>

10. Pecorino, P. A. An Introduction to Philosophy. An online Textbook [Electronic resource] / P. A. Pecorino. – CUNY: Queens borough Community College, 2014. – Mode of access: http://www.qcc.cuny.edu/SocialSciences/pecorino/INTRO_TEXT/CONTENTS.htm.

Джерела:

1. Вітгенштейн Л. Tractatus logico-philosophicus. Філософські дослідження. - Київ: Основи, 1995.

http://shron1.chtyvo.org.ua/Wittgenstein_Ludwig/Filosofski_doslidzhennia.pdf

2. Гадамер, Г.Г. Істина і метод. Том 1: Герменевтика I: Основи філософ. Герменевтики. К.: Юніверс. 2000. 456 с. https://shron3.chtyvo.org.ua/Gadamer_Hans-Georg/Istyna_i_metod_t1.pdf

3. Дерріда, Ж. Цілі людини. Після філософії: кінець чи трансформація? К.: Четверта хвиля. 2000. С. 114-145.

https://shron1.chtyvo.org.ua/Derrida_Jacques/Tsili_liudyny.pdf

4. Jean-Francois Lyotard. “The Postmodern Condition: A Report on Knowledge”. Available at: <https://oceanofpdf.com/authors/jean-francois-lyotard/pdf-the-postmodern-condition-a-report-on-knowledge-download/>

5. Рассел Б. Людське пізнання. Його сфера та межі. – К., 1997. https://platona.net/load/knigi_po_filosofii/filosofija_poznaniya/rassel-chelovecheskoe-poznanie-ego-sfera-i-granitsy

6. Тейлор, Ч. Джерела себе. Творення новочасної ідентичності. К.: Дух і літера, 2005. 696 с.

<https://ru.scribd.com/document/524212231/%D0%A2%D0%B5%D0%B9%D0%BB%D0%BE%D1%80-%D0%A7-%D0%94%D0%B6%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BB%D0%B0-%D1%81%D0%B5%D0%B1%D0%B5>

Інформаційні ресурси:

1. Сайт Українського філософського фонду <http://www.philosophy.ua>
2. Електронна бібліотека філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка
<http://www.philosci.univ.kiev.ua/UKR/index.html>
3. Сайт Української асоціації релігієзнавців <http://religstudies.org.ua/main.php>